

ПРЕДЛАГАЧ: Министерство за здравство

ПРЕДЛОГ - ЗАКОН

**за изменување и дополнување на
Законот за комплементарна и алтернативна медицина**

Скопје, март 2026 година

ВОВЕД

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Со Законот за комплементарна и алтернативна медицина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 25/15, 39/16, 83/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 122/21) се уредуваат прашањата кои се однесуваат на системот, организацијата и примената на методите и постапките на комплементарната и алтернативната медицина, лицата кои применуваат методи и постапки на комплементарна и алтернативна медицина, установи за комплементарна и алтернативна медицина, Центарот за традиционална кинеска медицина, квалитетот на методите и постапките на комплементарната и алтернативната медицина, Комората за комплементарна и алтернативна медицина, лиценцата за работа, стручниот надзор над работата на практичарите на комплементарна и алтернативна медицина и други работи кои се однесуваат на комплементарна и алтернативна медицина. Овој закон ја воспоставува рамката за професионално применување на комплементарната и алтернативната медицина и се однесува на сите кои применуваат методи и постапки на комплементарната и алтернативната медицина опфатени со овој закон.

Со Предлог Законот се врши измена и дополнување на четири нови методи и постапки на рехабилитација на постојните одредби од Законот во однос на КАМ методите и постапките кои можат да се применуваат како методи и постапки на дијагностика и лечење и методи и постапки на рехабилитација. Се дополнува бројот на светски реномирани универзитети за традиционална и комплементарна медицина. Се прави усогласување со примена на називот на Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен. Намален е бројот на лица за да се одржи основачко собрание на Комората. Во делот Надзор над спроведување на одредбите од законот се прави дополнување на одредбите со кој сед зголемуваат на овластувањата на инспекторот кога врши инспекциски надзор.

Со измените на Законот ќе се овозможи примена на нови и унапредени КАМ методи и постапки за дијагностика, лекување и рехабилитација, проширување на листата на признати светски универзитети, поефикасно функционирање на Комората и зајакнат инспекциски надзор.

Во целост со примената и унапредувањето на Законот за комплементарна и алтернативна медицина се обезбедува јасна и целосна правна рамка за системско, контролирано и професионално применување на методите и постапките на комплементарната и алтернативната медицина, се унапредува квалитетот и безбедноста на услугите, се зајакнува стручниот и инспекцискиот надзор, се подобрува организацијата и функционирањето на Комората, како и се обезбедува поголема заштита на пациентите и доверба во примената на овие методи во здравствениот систем.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА

Целта на измените и дополнувањата во Законот е допрецизирање на постојните одредби од Законот како и проширување и унапредување на КАМ методите и постапките за дијагностика, лекување и рехабилитација, нивно институционално и термилошко усогласување, како и зајакнување на надзорот и функционалноста на надлежните тела.

Предлог Законот за изменување и дополнување на Законот се заснова на истите начела на кои се заснова и Законот за комплементарна и алтернативна медицина.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Предлогот - законот за изменување и дополнување на Законот за комплементарна и алтернативна медицина не предизвикува фискални импликации врз Буџетот на Република Македонија.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ, НАЧИНОТ НА НИВНО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Предлог Законот не повлекува обврска за обезбедување дополнителни финансиски средства за неговото спроведување и материјални обврски за одделни субјекти.

Предлог Закон за изменување и дополнување на Законот за комплементарна и алтернативна медицина

Член 1

Во Законот за комплементарна и алтернативна медицина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 25/15, 39/16, 83/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 122/21), во членот 3 по точката 17 се додаваат четири нови точки 18, 19, 20 и 21, кои гласат:

18. „Халотерапија“ е терапевтски метод во кој се користи сув аеросол од сол за инхалација, кој се спроведува во солени соби, каде воздухот е збогатен со микроскопски честички од медицинска сол.“

19. „Ајурведски третман и рехабилитација“ - претставува систем на превенција, дијагноза и третман заснован на принципите на традиционалната индиска медицина-ајутведа, кој вклучува примена на природни терапии, билни препарати, масажи, физички вежби, техники на прочистување и рехабилитација, со цел воспоставување рамнотежа меѓу телото, имот и духот.

20. „Комплементарна психотерапија“ – претставува облика на психолошки третман кој се применува како дополнување на конвенционалната медицинска или психијатриска терапија, со цел да се подобри психичката стабилност, емоционалната рамнотежа и општото здравје на пациентот. Овој пристап користи техники како релаксација, медитација, когнитивно-бихејвиорални, телесно-ориентирани, енергетски или духовни методи во рамки на холистичка грижа за здравјето.

21. „Терапија со звук, боја и светлина“ - претставува комплементарен терапевтски метод кој користи контролирани звучни вибрации, светлосни и колорни фреквенции со цел да се поттикне природната регенерација, да се подобри психофизичката рамнотежа и да се поддржи процесот на заздравување. Терапијата се применува како дополнување на конвенционалниот третман, со акцент на релаксација, намалување на стрес и хармонизација на енергетските центри во организмот.

Член 2

Во ставот (3), точката 5) се менува и гласи:

„5) Енергетска терапија-Реики, Бахови цветови, кристалотерапија и други сродни енергетски терапии;“

Во членот 11 ставот (3), по точката 11) се додаваат четири нови точки 12), 13), 14) и 15), кои гласат:

12. ‚Халотерапија‘

13. ‚Ајурведски третман и рехабилитација‘

14. ‚Комплементарна психотерапија‘

15. ‚Терапија со звук, боја и светлина‘

Во ставот (3), точката 5) се менува и гласи:

„5) Енергетска терапија-Реики; Бахови цветови, кристалотерапија и други сродни енергетски терапии“

Член 3

„Во членот 15 став 5 се додава точка 9 која гласи:

‘9) Други високообразовни установи од областа на ТКМ, акредитирани од надлежниот орган во државата во која се наоѓаат, чии дипломи се признаени преку постапка на нострификација или еквиваленција од страна на Министерството за образование и наука на Република Северна Македонија.’“

Член 4

Во член 27 во ставот (4) зборовите „Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен“ се заменуваат со зборовите „Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен“.

Во ставот (5) зборовите „Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен“ се заменуваат со зборовите „Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен“.

Член 5

Во членот 79 став (4), бројот „45“ се заменува со бројот „25“.

Член 6

Во член 104 по ставот (3) се додава нов став (4), кој гласи:

„(4) При вршењето на инспекцискиот надзор инспекторот е овластен да:

- забрани вршење на дејноста, како и да забрани употреба на објектот во кој се врши дејноста ако нема дозвола за работа, односно недостасува некој од условите за вршење на дејноста;
- нареди воспоставување и водење на евиденциите пропишани со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон;
- нареди отстранување на недостатоци односно неправилности во согласност со законите и другите прописи со кои се уредува заштитата на здравјето на луѓето.“

Член 7

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за комплементарна и алтернативна медицина.

Член 8

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГ- ЗАКОНОТ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА КОМПЛЕМЕНТАРНА И АЛТЕРНАТИВНА МЕДИЦИНА

Со член 1 од Предлог Законот со кој се дополнува постојниот член 3 од Законот на начин што се врши дополнување на четири нови точки кои се методи и постапки на рехабилитација на постојните одредби од Законот, во однос на КАМ методите и постапките кои можат да се применуваат како методи и постапки на дијагностика и лечење и методи и постапки на рехабилитација.

Со член 2 од Предлог Законот со кој се менува и дополнува постојниот член 11 од Законот на начин што се врши измена и дополнување на четири нови методи и постапки на рехабилитација на постојните одредби од Законот кои можат да се применуваат како методи и постапки на дијагностика и лечење и методи и постапки на рехабилитација.

Со член 3 од Предлог Законот се врши дополнување на постојаниот член 15 од Законот на начин што во ставот 5 се дополнува нова точка 9 со што се зголемува бројот на светски реномирани универзитети за традиционална и комплементарна медицина од други реномирани и признаени образовни школи во државата, каде е издаден КАМ сертификатот.

Со член 4 од Предлог Законот со кој се изменува постојниот член 27 став 4 и став 5 од Законот на начин што се врши измена поради усогласување со промена на називот на Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен изменета со друг закон.

Со член 5 од Предлог Законот со кој се менува постојниот член 79 став 4 од Законот на начин што се намалува бројот на лица за да се одржи основачко собрание на Комората од најмалку 45 лица на најмалку 25 лица поради недостигот на кадар – регистрирани лицата кои применуваат методи и постапки на комплементарна и алтернативна медицина на територијата на државата.

Со член 6 од Предлог Законот со кој се дополнува постојниот членот 104 став 3 од Законот на начин што се врши дополнување на одредбите со нов став 4 со кој се зголемуваат на овластувањата на инспекторот кога врши инспекциски надзор.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Предложените одредби се меѓусебно поврзани. Како такви прават правна целина и се применливи.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со предложениот текст на Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за комплементарна и алтернативна медицина ќе се унапреди квалитетот и достапноста на комплементарната медицина, ќе се овозможи примена на современи и меѓународно признати методи и постапки за дијагностика, лекување и рехабилитација, ќе се подобри институционалната и правната усогласеност, ќе се олесни формирањето и функционирањето на Комората, како и ќе се зајакне инспекцискиот надзор, со што ќе се зголеми безбедноста и заштитата на пациентите.

**ТЕКСТ НА ОДРЕДБА ОД
ЗАКОНОТ ЗА КОМПЛЕМЕНТАРНА И АЛТЕРНАТИВНА МЕДИЦИНА
КОИ СЕ ИЗМЕНУВААТ И ДОПОЛНУВААТ**

Дефиниции на поими

Член 3

Одделните изрази употребени во овој закон го имаат следното значење:

1. „КАМ систем“ е организиран систем кој опфаќа теоретско знаење, образование, стручно усовршување и примена на КАМ методите и постапките;
2. „КАМ метода и постапка“ е пристап на КАМ практичарот со цел да го подобри здравјето на корисниците на неговите услуги;
3. „КАМ практичар“ е лице кои ги применува КАМ методите и постапките согласно овој закон;
4. „Корисник на КАМ услуги“ е лице, болно или здраво, кое ќе побара или на кое му се даваат услуги од КАМ со цел за зачувување и унапредување на здравјето, спречување на болести и други здравствени состојби, лекување или рехабилитација;
5. „Лиценца за работа“ е јавна исправа која ја докажува стручната обученост на лицето кое дава услуги од КАМ за давање на такви услуги;
6. „Дозвола за работа“ е јавна исправа која докажува дека установата која дава услуги од КАМ ги исполнува условите за давање на такви услуги;
7. „Истражувања во областа на одредена КАМ метода и/или постапка“ се истражувања за безбедноста и ефикасноста на КАМ методите и постапките за дијагностика, лечење и рехабилитација;
8. „Традиционална кинеска медицина“ е традиционален начин на лекување во Кина, кој опфаќа акупунктура, моксибустија, кинески билки, кинеска масажа (tuina-туина), правилна исхрана (нутриционизам), Qi Gong (Чи Гонг) и дополнителните техники на медицинско купирање и Guasha (Гуаша) и се заснова на концептот на дуализам Jin-Jang (Јинг-Јанг) (пасивен принцип-активен принцип), на принципот на пет елементи (вода, земја, оган, метал и дрво), на енергијата Qi (Чи) која ги придвижува сите процеси во човечкото тело и природата и верувањето дека човекот е здрав кога во неговото тело силите Jin-Jang (Јинг-Јанг) се во рамнотежа, а болеста настанува кога овие сили се во нерамнотежа која доведува до блокирање на течењето на виталната енергија по должина на патеките во телото познати како меридијани и преку користење на акупунктура, хербални лекови и масажа со цел да се врати рамнотежата помеѓу силите Jin-Jang (Јинг-Јанг);
9. „Акупунктура“ е древна кинеска метода на лечење каде со поставување на акупунктурни игли на одредени места (аку-точки кои се наоѓаат на меридијаните, кои претставуваат енергетски проток на Qi (Чи) енергијата во

организмот и кои ги поврзуваат акупунктурните точки и системот на внатрешни органи) се стимулира протокот на Qi (Чи) енергијата и крвта во организмот;

10. „Моксибустија“ е термичка стимулација и загревање на акупунктурните точки или меридијаните со помош на див пелин во облик на стик или купа, кој влијае на каналите на црн дроб, бубрезите и слезината, со што се постигнува стимулирање на нервниот, имунолошкиот и ендокринолошкиот систем;

11. „Медицинско купирање“ е дополнителна техника на акупунктурата што се состои од поставување на различни видови на чаши (вендузи) на соодветни точки и меридијани со што се предизвикува вакуум и локална конгестија на ткивото во терапевтски цели заради подобрување на циркулацијата на крвта, подобрување на метаболизмот, на имунитетот, намалување на интензитетот на болка, регулирање на работата на мускулите и крвниот притисок;

12. „Guasha (Гуаша)“ е древна техника на кинеската медицина, каде со соодветен инструмент, по одредени принципи се повлекува по должина на меридијаните, колатералите и акупунктурните точки, при што врз основа на бојата и локацијата на sha (ша) феноменот, односно пурпурната боја на кожата се одредува болеста и сериозноста на патогениот фактор;

13. „Хомеопатија“ е правец во КАМ кој опфаќа КАМ методи и постапки на дијагностицирање и лечење во кои се користат многу мали концентрации на супстанции кои во поголеми концентрации предизвикуваат исти или слични симптоми во организмот како и самата болест, при што со лековите се настојува да се воспостави енергетска рамнотежа – хомеостаза;

14. „Ајурведа“ е традиционален начин на лекување во Индија, кој дава подеднаква важност на физичкото и менталното здравје, древна хербална медицина која применува ретки и делотворни растенија за изготвување на билни лекаства, кој опфаќа земање на анамнеза, вршење на општ физички преглед, преглед на јазикот, очите, кожата, увото, пулсна дијагностика (Nadji vighjana-Наџи Виџана), како извор на информациите за физичката состојба и состојбата на свеста, испитување на тактилни и слушни функции, информации за животниот простор (Vastu-Васто). Превенцијата и третманот се засноваат на одредена дневна рутина во согласност со prakrti (пракрти), вежби на медитација, техники на дишење (Pranajama-Пранајама), јога asanama (асанама), исхрана, редовни и умерени физички вежби, повремено земање на ајурведа додатоци на исхрана и сезонско чистење на организмот (Panchakarma-Панчакарма) со цел да се воспостави рамнотежа во телото на човекот помеѓу трите базични енергии Vata (Вата) што значи ветер, Pitta (Пита) што значи оган и Kapha (Кафа) што значи земја;

15. „Киропрактика“ е начин за отстранување на акутна или хронична болка во грбот и вратот, кој поаѓа од фактот дека различните дисфункции на ниво на `рбетниот столб се причина за пореметувањата и со киропрактичарската манипулација (местење на `рбетните пршлени односно меѓупршленските дискови и други зглобови, тетиви и мускули) се обновува биомеханичката рамнотежа на `рбетниот столб и се воспоставува нарушената рамнотежа и функција на органските системи;

16. „Квантна медицина и сродни техники“ е гранка на КАМ која ги обединува енергетските и модерните, комплементарни и алтернативни гранки на медицината, најсовремените достигнувања на биофизиката и квантната физика

со познавањата на енергетските и електромагнетните полиња на човечкиот организам;

17. „Фитотерапија“ е метода на превенција и лекување на болести со употреба на лековити билки или нивни делови (цвет, листови, корен и слично), употреба на состојки (етерични масла, екстракти и други изолати), како и на чаеви, тинктури, масти, капсули и слично.

18. „Халотерапија“ е терапевтски метод во кој се користи сув аеросол од сол за инхалација, кој се спроведува во солени соби, каде воздухот е збогатен со микроскопски честички од медицинска сол.“

19. „Ајурведски третман и рехабилитација“ - претставува систем на превенција, дијагноза и третман заснован на принципите на традиционалната индиска медицина-ајутведа, кој вклучува примена на природни терапии, билни препарати, масажи, физички вежби, техники на прочистување и рехабилитација, со цел воспоставување рамнотежа меѓу телото, имот и духот.

20. „Комплементарна психотерапија“ – претставува облика на психолошки третман кој се применува како дополнување на конвенционалната медицинска или психијатриска терапија, со цел да се подобри психичката стабилност, емоционалната рамнотежа и општото здравје на пациентот. Овој пристап користи техники како релаксација, медитација, когнитивно-бихејвиорални, телесно-ориентирани, енергетски или духовни методи во рамки на холистичка грижа за здравјето.

21. „Терапија со звук, боја и светлина“ - претставува комплементарен терапевтски метод кој користи контролирани звучни вибрации, светлосни и колорни фреквенции со цел да се поттикне природната регенерација, да се подобри психофизичката рамнотежа и да се поддржи процесот на заздравување. Терапијата се применува како дополнување на конвенционалниот третман, со акцент на релаксација, намалување на стрес и хармонизација на енергетските центри во организмот

Методи и постапки на КАМ за дијагностика, лечење и рехабилитација

Член 11

(1) КАМ методите и постапките од член 10 став (1) од овој закон, можат да се применуваат како методи и постапки на дијагностика и лечење и методи и постапки на рехабилитација.

(2) Методи и постапки на дијагностика и лечење од ставот (1) на овој член, особено се:

1) Традиционална кинеска медицина;

2) Хомеопатија;

3) Традиционална индиска медицина-Ајурведа;

4) Фитотерапија;

5) Квантна медицина и сродни техники

6) Киропрактика и примената кинезиологија.

(3) Методи и постапки на рехабилитација од ставот (1) на овој член, особено се:

1) Апитерапија;

2) Арома-терапија;

3) Чи Гонг вежби;

4) Духовна енергетска медицина;

5) Енергетска терапија-Реики; Бахови цветови, кристалотерапија и други сродни енергетски терапии;

6) Детекција на штетни зрачења;

7) Јога;

8) Семеен распоред (Фенг Шуи);

9) Тај Чи Чуан вежби;

10) Макробиотика;

11) Традиционална домашна медицина;

12) Халотерапија;

13) Ајурведски третман и рехабилитација;

14) Комплементарна психотерапија;

15) Терапија со звук, боја и светлина.

Услови да се биде КАМ практичар

Член 15

(1) Методите и постапките на традиционалната кинеска медицина (во натамошниот текст: ТКМ) ги применува физичко лице кое ги исполнува следните услови:

- има завршено високо образование од областа на медицината, односно фармацијата или има завршено вишо или високо стручно образование со најмалку 180 ЕКТС од областа на медицината;

- има положен стручен испит за здравствени работници согласно прописите од областа на здравствената заштита;

- поседува сертификат за завршен курс/ обука за вршење на методите и постапките на ТКМ.

(2) Методите и постапките на ТКМ, покрај лицето од став (1) на овој член, може да ги применува и физичко лице кое има завршено високо образование од областа на ТКМ на еден од светски реномираните универзитети за ТКМ, односно на универзитетите во Република Македонија или има завршено тригодишни стручни студии по ТКМ од прв циклус на високо образование.

(3) Курсот/обуката од став (1) алинеја 3 на овој член согласно препораките содржани во Упатството за основна обука и безбедност во акупунктурата на Светската здравствена организација, за вршење на акупунктура и сродни техники од страна на лице со високо образование од областа на медицината или фармацијата опфаќа 1500 часови теоретска и клиничка пракса за акупунктура, односно 2500 часови теоретска и клиничка пракса за акупунктура кога се врши од страна на лица со завршено вишо или високо стручно образование со најмалку 180 ЕКТС од областа на медицината.

(4) Како курс/ обука за вршење на методите и постапките на ТКМ од став (1) алинеја 3 на овој член се сметаат и:

- обуки/курсеви од областа на ТКМ спроведени од страна на универзитети од Народна Република Кина;

- втор и трет циклус на високо образование од областа на ТКМ;

- завршени едногодишни специјалистички стручни студии по ТКМ во Република Македонија и/или во странство и

- завршени двегодишни специјалистички студии по акупунктура во Република Македонија и/или во странство.

(5) Како светски реномирани универзитети за ТКМ од став (2) на овој член особено се сметаат следните универзитети:

1) Beijing University of Chinese Medicine (Универзитет за кинеска медицина во Пекинг);

2) Chengdu University of Traditional Chinese Medicine (Универзитет за традиционална кинеска медицина во Ченгду);

3) China Academy of Traditional Chinese Medicine (Кинеска академија за традиционална кинеска медицина во Ченгду);

4) Guangzhou University of Chinese Medicine (Универзитет за кинеска медицина во Гуангзоу);

5) Heilongjiang University of Chinese Medicine (Универзитет за кинеска медицина во Хеилонџианг);

6) Nanjing University of Chinese Medicine (Универзитет за кинеска медицина во Нанџинг);

7) Shandong University of Traditional Chinese Medicine (Универзитет за традиционална кинеска медицина во Шандонг);

8) Shanghai University of Traditional Chinese Medicine (Универзитет за традиционална кинеска медицина во Шангај) и

9) И други реномирани и признаени образовни школи во државата, каде е издаден КАМ сертификатот.

(6) Методите и постапките на хомеопатијата ги применува физичко лице кое ги исполнува следните услови:

- има завршено високо образование од областа на медицината или од областа на фармацијата или од областа на стоматологијата, односно има завршено тригодишни стручни студии за медицинска сестра, односно за медицински техничар како високо стручно образование за медицински сестри, односно медицински техничари,

- има положено стручен испит за здравствени работници согласно прописите од областа на здравствената заштита и

- поседува сертификат за завршен курс/обука по хомеопатија на една од светски реномираните школи за хомеопатија акредитирани од Европскиот комитет за Хомеопатија (European Committee for Homeopathy (ECH)) и/или од Централниот Совет за Хомеопатија на Европа (Central Council of Homeopathy of Europe), кој опфаќа најмалку 600 часови теоретска и клиничка пракса согласно насоките издадени од Европскиот комитет за хомеопатија (European Committee for Homeopathy), односно издадени од Централниот Совет за Хомеопатија на Европа (Central Council of Homeopathy of Europe).

(7) Како курс/обука по хомеопатија од став (6) алинеја 3 на овој член се смета и завршен втор и трет циклус на високо образование од областа на хомеопатијата.

(8) Методите и постапките на хомеопатијата, покрај физичкото лице од став (6) на овој член, ги применува и физичко лице кое ги исполнува следните услови:

- има завршено високо образование од областа на хомеопатијата на еден од светски реномираните високообразовни установи за хомеопатија кои се акредитирани од страна на надлежен орган на државата во која се основани,

- поседува сертификат од високообразовна установа-медицински факултет во Република Македонија акредитиран од страна на Одборот за акредитација и евалуација на високото образование во Република Македонија за спроведување на програма на стручно усовршување на лицата со завршено високо образование од областа на хомеопатијата и за издавање на сертификат за положени испити од оваа програма испити од прв циклус на студии по

наставните предмети анатомија, физиологија, патологија, патофизиологија, инфективни болести и интерна медицина и

- има положено стручен испит за здравствени работници согласно прописите од областа на здравствената заштита за наставните предмети анатомија, физиологија, патологија, патофизиологија, инфективни болести и интерна медицина.

(9) Одборот за акредитација и евалуација на високото образование акредитира високообразовна установа -медицински факултет во Република Македонија која е должна да организира и спроведува програма на стручно усовршување на лицата со завршено високо образование од областа на хомеопатијата и да издава сертификат за положени испити од оваа програма. Програмата на стручно усовршување на лицата со завршено високо образование од областа на хомеопатијата опфаќа организирање и спроведување на настава по наставните предмети анатомија, физиологија, патологија, патофизиологија, инфективни болести и интерна медицина со број на часови согласно наставната програма од прв циклус на студии по општа медицина, како и организирање и спроведување на полагање на испити по овие наставни предмети.

(10) Министерот за здравство формира комисија пред која се полага стручен испит по завршена пробна работа по анатомија, физиологија, патологија, патофизиологија, инфективни болести и интерна медицина. Комисијата е составена од пет члена кои се доктори на наука од областа на медицината, односно фармацијата или од областа на стоматологијата, избрани во наставно-научно или научно звање. На членовите на комисијата им се определуваат заменици кои ги исполнуваат истите услови како и членовите на комисијата.

(11) Другите КАМ методи и постапки на дијагностика и лечење ги применува физичко лице кое ги исполнува следните услови:

- има завршено високо образование од областа на медицината или од областа на фармацијата или од областа на стоматологијата, односно има завршено тригодишни стручни студии за медицинска сестра, односно за медицински техничар како високо стручно образование за медицински сестри, односно медицински техничари,

- поседува сертификат за завршена дополнителна обука од областа на КАМ методата и/или постапката која ја применува и/или втор и/или трет циклус на високо образование од областа на КАМ методата и/или постапката која ја применува и

- има положено стручен испит за здравствени работници согласно прописите од областа на здравствената заштита.

(12) КАМ методите и постапките на рехабилитација, покрај лицата што ги исполнуваат условите од став (11) на овој член, може да ги применува и физичко лице кое:

- има завршено најмалку средно образование и

- поседува сертификат за завршена обука од областа на КАМ методата и/или постапката која ја применува и/или завршен втор и/или трет циклус на високо образование од областа на КАМ методата и/или постапката која ја применува.

Дозвола за работа

Член 27

(1) Основачот по исполнување на условите од член 21 од овој закон поднесува барање до Министерството за здравство, за извршување увид за исполнетоста на условите за почеток со работа на установата за КАМ.

(2) Министерството за здравство врши увид и го оценува исполнувањето на условите од член 21 од овој закон за основање на установата за КАМ во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето од став (1) на овој член, а може да го продолжи овој рок за најмногу уште 30 дена за што го известува основачот.

(3) Ако Министерството за здравство утврди дека се исполнети условите од член 21 од овој закон, издава дозвола за работа во вид на решение во рок од 45 дена од денот на приемот на барањето од ставот (1) на овој член, а може да го продолжи овој рок за најмногу уште 30 дена за што го известува основачот.

(4) Против решението на Министерството за здравство со кое се одбива барањето за издавање на дозвола за примена на КАМ методи и постапки може да се изјави жалба во рок од осум дена од денот на приемот на решението до Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен.

(5) Против решението на Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен може да се поднесе тужба до Управен суд.

(6) Постапката пред Управниот суд е итна.

Основање на Комората

Член 79

(1) Комората се основа на основачко собрание на кое се донесува одлука за основање, статут и се избираат органите на Комората.

(2) До одржувањето на основачкото собрание и усвојувањето на статутот и изборот на органите на Комората, обврските кои согласно овој закон, Комората ги врши како јавни овластувања ги врши Министерството за здравство.

(3) На основачкото собрание од став (1) на овој член, може да присуствува секое лице кое ќе достави докази дека ги исполнува условите за издавање на лиценца за работа, а кое ќе се пријави да учествува на основачкото собрание

во рокот за пријавување објавен во јавниот оглас со кој се закажува одржување на основачко собрание на Комората.

(4) За да се одржи основачко собрание на Комората потребно е да се пријават за учество најмалку 25 лица кои ги исполнуваат условите за издавање на лиценца за работа.

(5) Статутот на Комората се донесува и органите на Комората се избираат со двотретинско мнозинство од вкупниот број на лица пријавени да учествуваат на основачкото собрание.

Надзор над спроведување на одредбите од законот

Член 104

(1) Надзор над спроведување на одредбите од овој закон врши Министерството за здравство.

(2) Доколку Министерството за здравство при вршењето на надзорот од став (1) на овој член, утврди дека установата за КАМ дава КАМ услуги без дозвола за работа од член 27 од овој закон, ќе донесе одлука за временна забрана за вршење на дејноста која трае до издавање на дозвола за работа од член 27 од овој закон.

(3) Инспекциски надзор над спроведувањето на одредбите на овој закон врши Државниот санитарен и здравствен инспекторат, согласно со закон.

(4) При вршењето на инспекцискиот надзор инспекторот е овластен да:

- забрани вршење на дејноста, како и да забрани употреба на објектот во кој се врши дејноста ако нема дозвола за работа, односно недостасува некој од условите за вршење на дејноста;
- нареди воспоставување и водење на евиденциите пропишани со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон;
- нареди отстранување на недостатоци односно неправилности во согласност со законите и другите прописи со кои се уредува заштитата на здравјето на луѓето.“